PATVIRTINTA
Jonavos vaikų lopšelio-darželio
„Lakštingalėlė“ direktoriaus
2026 m. spalio 27 d. įsakymu Nr.1V-62

JONAVOS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „LAKŠTINGALĖLĖ“ DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO UGDYMO PROCESE GAIRĖS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Dirbtinio intelekto (toliau – DI) naudojimo ugdymo procese gairės (toliau – Gairės) nustato atsakingo, saugaus, etiško ir tikslingo DI naudojimo principus Jonavos vaikų lopšelyje-darželyje „Lakštingalėlė“ (toliau – Darželis).

2. Gairės taikomos Darželio darbuotojams, kurie DI priemones naudoja ugdymo turiniui rengti, ugdymo procesui organizuoti, administracinėms ar kitoms su Darželio veikla susijusioms užduotims atlikti.

3. Gairės parengtos atsižvelgiant į taikomus Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktus, reglamentuojančius asmens duomenų apsaugą, autorių teises ir dirbtinį intelektą, taip pat į Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos rekomendacijas „Mokykla dirbtinio intelekto (DI) amžiuje: atsakingo naudojimo principai ir gairės“.

4. Gairių tikslas – apibrėžti DI taikymo galimybes ir ribas, padėti darbuotojams naudoti DI taip, kad būtų stiprinama ugdymo kokybė, kūrybiškumas, įtrauktis ir skaitmeninė kompetencija, kartu užtikrinant vaikų saugumą, privatumą ir interesų apsaugą.

5. DI naudojamas kaip pagalbinė priemonė. Jis nepakeičia pedagogo profesinio vertinimo, atsakomybės, tiesioginio bendravimo su vaikais ar darbuotojo pareigos patikrinti parengtą turinį.

II SKYRIUS
PAGRINDINIAI DI NAUDOJIMO PRINCIPAI

6. Darželyje DI naudojamas vadovaujantis šiais principais:

6.1. tikslingumo – DI taikomas, kai jis suteikia aiškią naudą ugdymui ar darbo organizavimui;

6.2. vaiko interesų pirmumo – pirmenybė teikiama vaikų gerovei, saugumui, amžiui ir individualiems ugdymosi poreikiams;

6.3. žmogaus atsakomybės – galutinį sprendimą dėl DI sugeneruoto turinio priima darbuotojas, kuris atsako už jo tinkamumą;

6.4. saugumo ir privatumo – į DI sistemas neįkeliami asmens duomenys ar konfidenciali informacija, kai tam nėra teisėto pagrindo ir tinkamų apsaugos priemonių;

6.5. kritinio vertinimo – DI atsakymai gali būti netikslūs, šališki ar išgalvoti, todėl prieš naudojimo jie patikrinami;

6.6. skaidrumo ir sąžiningumo – DI naudojamas neapgaudinėjant, neimituojant asmens autorystės ir laikantis taikomų reikalavimų;

6.7. įtraukties – DI parengtas turinys pritaikomas vaikų amžiui, kalbiniams gebėjimams ir individualiems poreikiams.

III SKYRIUS
LEISTINOS DI NAUDOJIMO SRITYS

7. Darbuotojai gali naudoti DI, kaip pagalbinę priemonę:

7.1. ugdomųjų veiklų, projektų, teminių savaičių, edukacinių renginių ir išvykų idėjoms kurti;

7.2. ugdomųjų veiklų aprašams, metodinėms priemonėms, žaidimams, užduotims, pasakoms, eilėraščiams, mįslėms ir istorijoms rengti;

7.3. vaizdinėms priemonėms, iliustracijoms, plakatams, pristatymams ir skaitmeniniam turiniui kurti;

7.4. ugdymo turiniui diferencijuoti ir universalaus dizaino mokymuisi principams įgyvendinti,naudojant anonimizuotus ar bendro pobūdžio pavyzdžius;

7.5. tekstams redaguoti, versti, apibendrinti, kalbos taisyklingumui tikrinti ir idėjoms struktūruoti;

7.6. informaciniams pranešimams, rekomendacijoms tėvams ir bendruomenės komunikacijos projektams rengti;

7.7. darbuotojų profesiniam tobulėjimui, refleksijai ir skaitmeninių kompetencijų stiprinimui.

8. DI parengtas turinys prieš naudojimą peržiūrimas ir patikrinamas: įvertinamas faktų tikslumas, kalba, amžiaus atitiktis, ugdomoji vertė, kultūrinis jautrumas ir galimas šališkumas.

9. DI negali savarankiškai priimti sprendimų dėl vaiko gebėjimų, raidos, elgesio, specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos skyrimo ar kitų reikšmingų klausimų. Tokius sprendimus priima kompetentingi darbuotojai pagal teisės aktus ir Darželio tvarkas.

IV SKYRIUS
DI NAUDOJIMAS TIESIOGINĖSE VEIKLOSE SU VAIKAIS

10. Tiesiogiai su vaikais DI naudojamas atsakingai, atsižvelgiant į ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos ypatumus, ugdymo tikslus ir saugumą.

11. DI priemonę tiesioginei veiklai su vaikais parenka pedagogas, prieš tai įvertinęs jos turinį, funkcijas, reklamos ar netinkamo turinio riziką, privatumo sąlygas ir galimybę naudotis ja be vaikų asmens duomenų teikimo.

12. Naudojant DI su vaikais, pedagogas užtikrina tiesioginę priežiūrą, paaiškina veiklos tikslą vaikams suprantama kalba ir pats atsako už rodomą ar klausomą turinį.

13. DI veiklos turi papildyti, o ne pakeisti gyvą bendravimą, žaidimą, judėjimą, tyrinėjimą, kūrybą, patirtinį mokymąsi ir santykį su pedagogu.

14. Vaikai neskatinami savarankiškai kurti paskyrų ar teikti asmens duomenų DI platformoms. Vaikams nenaudojamos priemonės, kurių naudojimas reikalautų perteklinių duomenų arba kurių saugumo pedagogas negali įvertinti.

V SKYRIUS
ASMENS DUOMENŲ IR KONFIDENCIALIOS INFORMACIJOS APSAUGA

15. Į viešai prieinamas ar Darželio neįvertintas DI sistemas draudžiama įkelti vaikų, tėvų (globėjų) ir darbuotojų vardus bei pavardes kartu su kitais identifikuojančiais duomenimis, kontaktus, nuotraukas, vaizdo ar garso įrašus, sveikatos duomenis, informaciją apie elgesį ar individualius ugdymosi poreikius, dokumentus ir kitą konfidencialią informaciją.

16. DI užklausoms naudojami anonimizuoti, apibendrinti arba išgalvoti pavyzdžiai. Vien vardo pašalinimas nelaikomas pakankamu anonimizavimu, jeigu asmenį galima atpažinti iš kitų aplinkybių.

17. Prieš naudojant konkrečią DI priemonę, darbuotojas turi įsitikinti, kad jos naudojimo sąlygos ir duomenų tvarkymo praktika suderinamos su Darželio nustatyta tvarka. Jei kyla abejonių, asmens duomenys neįvedami, o dėl priemonės naudojimo konsultuojamasi su Darželio vadovu ar duomenų apsaugos funkciją vykdančiu asmeniu.

18. Vaikų ar darbuotojų atvaizdai, balsai ar kiti asmens duomenys DI sistemose gali būti naudojami tik esant teisėtam pagrindui, įvertinus būtinybę, proporcingumą, sistemos sąlygas ir taikomas Darželio tvarkas. Sutikimas savaime nepanaikina pareigos įvertinti kitas teisines sąlygas.

19. Pastebėjęs galimą asmens duomenų saugumo pažeidimą, darbuotojas nedelsdamas informuoja Darželio vadovą ir laikosi Darželyje nustatytos pranešimo apie pažeidimus tvarkos.

VI SKYRIUS
AUTORIŲ TEISĖS, SKAIDRUMAS IR TURINIO ŽYMĖJIMAS

20. Naudojant DI sukurtą ar pakeistą tekstą, vaizdą, garsą ar kitą turinį, darbuotojas privalo gerbti autorių teises, licencijų sąlygas, asmens teises ir kitų asmenų intelektinę nuosavybę.

21. DI sugeneruotas turinys neturi būti pateikiamas kaip patikrintas faktas, jeigu jo tikslumas nebuvo patikrintas. Darbuotojas atsako už galutinę viešinamą ar ugdymo procese naudojamą medžiagą.

22. Kai DI reikšmingai prisidėjo prie viešai skelbiamos medžiagos sukūrimo, jo naudojimas nurodomas, kai to reikalauja teisės aktai, platformos sąlygos ar Darželio nustatyta tvarka. DI naudojimas neturi būti žymimas taip, kad būtų klaidinama dėl turinio kilmės ar atsakomybės.

23. Naudojant DI sugeneruotas nuotraukas ar iliustracijas, būtina įvertinti, ar jos nesudaro klaidingo įspūdžio apie realius vaikus, darbuotojus ar Darželio įvykius. Sintetinis vaizdas negali būti pateikiamas kaip tikra dokumentinė nuotrauka.

VII SKYRIUS
DI PRIEMONIŲ PARINKIMAS IR DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJOS

24. Darželio veikloje naudojamos tik tos DI priemonės, kurių paskirtis, naudojimo sąlygos, duomenų apsaugos aspektai ir rizikos yra įvertinti pagal Darželio nustatytą tvarką.

25. Prireikus Darželis sudaro atskirą leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą. Prieš įtraukiant priemonę į sąrašą įvertinama jos paskirtis, naudotojų amžius, duomenų tvarkymas, reklama, turinio saugumas, autorių teisių sąlygos ir galimybė naudoti priemonę neperduodant asmens duomenų.

26. Į leidžiamų naudoti priemonių sąrašą neįtraukiamos priemonės, kurių funkcijos ar numatytas naudojimas kelia nepriimtiną riziką vaikų teisėms, privatumui ar saugumui, įskaitant draudžiamas DI praktikas pagal taikomus teisės aktus.

27. Darželio vadovas arba jo įgaliotas asmuo organizuoja darbuotojų supažindinimą su Gairėmis ir, pagal galimybes, skatina darbuotojų DI raštingumą, kritinį vertinimą ir atsakingo naudojimo kompetencijas.

28. Darbuotojai skatinami dalytis gerąja patirtimi ir aptarti DI naudojimo galimybes bei rizikos metodiniuose susitikimuose.

VIII SKYRIUS
ATSAKOMYBĖ IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Kiekvienas darbuotojas atsako už tai, kaip DI priemonę naudoja savo veikloje, kokią informaciją jai pateikia ir kaip panaudoja gautą rezultatą.

30. Šios Gairės nepakeičia teisės aktų, Darželio asmens duomenų apsaugos, dokumentų valdymo, informacijos saugumo, viešinimo ar kitų vidaus tvarkų. Kilus prieštaravimui, taikomi teisės aktai ir privalomos Darželio vidaus tvarkos.

31. Gairės peržiūrimos pagal poreikį, pasikeitus teisės aktams, DI technologijoms ar Darželio veiklos aplinkybėms.

32. Gairės įsigalioja nuo jų patvirtinimo Darželio direktoriaus įsakymu.
